

Eesti Põllumajandus- Kaubanduskoja ettepanekud erakondade programmidesse

Sissejuhatus

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (EPKK) esindab ettevõtjaid kogu põllumajanduse, toidutootmise, toidutööstuse ning metsanduse ja biomajanduse väärtusahelast.

Põllumajandus, toidutootmine ja -töötlemine, metsandus ja maaettevõtlus tuleb seada erakondade valimisprogrammides selgeks strateegiliseks prioriteediks. Need valdkonnad on määrava tähtsusega Eesti toidujulgeoleku, regionaalse ja majandusliku arengu tagamisel ning mängivad kesket rolli maapiirkondade elujõulisuse, elukeskkonna, keskkonnahoiu ja ringbiomajanduse arengus.

Eesmärkide saavutamiseks on vajalik poliitika ja majanduskeskkonna stabiilsus ning prognoositavad reeglid, mis loovad ettevõtjatele kindluse teha pikaajalisi plaane.

EPKK seisukohad lähtuvad järgmistest põhimõtetest:

- 01 Põllumajandus ja toiduainete tootmine on strateegilised majandusharud.
- 02 Toidujulgeolek on oluline osa riigi julgeolekust.
- 03 Kliima- ja keskkonnaeesmärgid peavad olema saavutatavad ja tagama põllumajanduse ja toiduainete tootmise jätkusuutlikkuse.
- 04 Eesti põllumajandusmaa ja mets on strateegiline ressurss, elukeskkonna ja kultuuriruumi osa, mille kestlik kasutamine peab toetama toidutootmist, metsandust ja biomajandust ning maapiirkondade elujõulisust.
- 05 Eesti toit on osa Eesti kultuurist.

Sisukord

•	Sissejuhatus	2
•	Lühikokkuvõte	4
I	Euroopa Liidu poliitika, sh ühine põllumajanduspoliitika	5
II	Majandus ja rahandus	8
III	Riigi toimimine ja riigivalitsemine	12
IV	Maaelu ja regionaalareng	13
V	Keskkond ja kliimapolitiitika	15
VI	Julgeolek ja riigikaitse	18
VII	Energeetika	19
VIII	Haridus ja teadus	20
IX	Kultuur	22

EPKK poliitikasoovitused põllumajanduse, toiduainete tootmise, biomajanduse ja maaelu arendamiseks.

-
- 01 Toidujulgeolek ja EL poliitika.** Tagada piisav ÜPP ja mitmeaastase finantsraamistiku (MFF) rahastus, suunates see põllumajandus- ja toidutootmise tootlikkuse, lisandväärtuse ja ekspordi kasvatamisse; vältida tootmist piiravaid nõudeid; kaitsta tundlikke sektoreid kaubanduslepingutes ja EL laienemisel; rakendada EL regulatsioone vastavalt Eesti oludele.
-
- 02 Konkurentsivõimeline majanduskeskkond.** Tagada stabiilne maksupoliitika; alandada põhitoiduainete käibemaksu ja vältida uusi toidumakse; kujundada õiglane maamaks; hoida energia- ja tööjõumaksud konkurentsivõimelised; vähendada halduskoormust ja lihtsustada nõudeid väikeettevõtetele.
-
- 03 Toidutarneahel ja turg.** Tugevdada põllumajandus- ja toidutootjate positsiooni (sh keelata müük alla omahinna); arendada ühistuid; eelistada riigihangetes kodumaist toitu ja lihtsustada väiketootjate osalemist riigihangetes.
-
- 04 Biomajandus ja innovatsioon.** Suurendada bioressursside väärimist ja lisandväärtust; edendada ringbiomajandust ja digitaliseerimist; siduda keskkonnanõuded ja -eesmärkide saavutamine investeeringute ja innovatsiooniga.
-
- 05 Riigivalitsemine.** Konsolideerida põllumajanduse, metsanduse ja toidutootmise juhtimine; kaasata sektor varakult poliitikaloome protsessi; tugevdada MES-i rolli erinevate finantseerimistoodete pakkujana.
-
- 06 Põllumajandus.** Rakendada diferentseeritud toetusi erinevatele sihtrühmadele; kaitsta põllumajandusmaad ja määratleda väärtusliku põllumajandusmaa kaitse õiguslikul tasandil; toetada noori tootjaid ja põlvkonnavahetust; tugevdada bioohutust ja riskijuhtimist.
-
- 07 Metsandus.** Käsitleda metsandust strateegilise majandus- ja energiapoliitika sektorina; tagada selge regulatsioon ja õiglane kompensatsioon piirangute eest; toetada metsaomanike koostööd.
-
- 08 Keskkond ja kliima.** Kujundada tasakaal keskkonnanahoiu ja tootmise vahel; kehtestada piirangud mõjuanalüüsi alusel; kaitsta maaomanike õigusi; vähendada uluki- ja kiskjakahjusid; tagada taimekaitsevahendite ja väetiste kättesaadavus; investeerida veekaitse ja keskkonnanahoiu; eelistada paindlikke ja vabatahtlikke meetmeid.
-
- 09 Energeetika.** Tagada tööstusliku suurtarbija konkurentsivõime ja taskukohane energia; arendada kodumaist tootmist (biogaas); lihtsustada taastuvenergia tootmise võrguga liitumist ja arendada salvestust.
-
- 10 Kriisivalmidus.** Tagada toidujulgeolek ja isevarustus põhitoiduainetega riigi julgeoleku osana; arendada kriisijuhtimist; tagada kriisis põllumajandus- ja toidutootjate ligipääs energiakandjatele ja teenustele.
-
- 11 Haridus ja teadus.** Tagada kvalifitseeritud tööjõud; suurendada teadus- ja arendustegevust; arendada praktikavõimalusi ja nõuandesüsteemi; toetada noorte kaasamist.
-
- 12 Eesti toit ja kultuur.** Tugevdada Eesti toidu brändi; käsitleda toitu eestimaalaste identiteedi osana; suurendada kodumaise toidu osakaalu avalikel üritustel, avalikus toitlustuses ja turismis.
-

I. OSA

Euroopa Liidu poliitika, sh ühine põllumajanduspoliitika

Eesti põllumajanduse, toidutootmise ja metsanduse konkurentsivõime kujuneb suures osas EL-i poliitika, eelarveotsuste ja kaubandusreeglite kaudu. Nii EL-i tasandi otsused kui nende rakendamine Eestis peavad arvestama Eesti tootmisstruktuuri, kliimaatilisi tingimusi, piiririigi rolli ja ettevõtete võimekust investeerida. EL-i otsuste mõju tuleb hinnata eelkõige toidujulgeoleku ja majandusliku konkurentsivõime seisukohast, seades need kaks kriteeriumit otsuste tegemisel esmatähtsaks.

EPKK ETTEPANEKUD

- 01 Lähtuda põhimõttest, et uute regulatsioonide kehtestamisel ning EL-i õigusaktide ülevõtmisel lähtutakse Eesti ettevõtjate huvidest, hinnatakse alati nende mõju ettevõtjate konkurentsivõimele, investeerimisvõimele ja jätkusuutlikkusele.
- 02 EL kliima- ja keskkonnapoliitika kujundamisel tuleb arvestada Eesti põllumajandus-, toidutootmis- ja metsandussektorite eripärade ja arenguvõimalustega, looduslike tingimuste ning senise panusega kliimaeesmärkide saavutamisse.
- 03 Hinnata vabakaubanduslepingute mõju Eesti põllumajandusele ja toidutootmisele ning tagada tundlike sektorite õigeaegne kaitse.
- 04 EL-i laienemine peab toimuma viisil, mis ei kahjusta olemasolevate liikmesriikide põllumajanduse konkurentsivõimet ega vähenda ÜPP rahastust.
- 05 Seada põllumajandus, toidujulgeolek ja EL-i idapiiri riikide vastupanuvõime mitmeaastase finantsraamistiku läbirääkimistel prioriteediks.
- 06 Toetada mitmeaastase finantsraamistiku kogueelarve suurendamist, et tagada piisavad vahendid eesseisvate väljakutsetega toime tulemiseks.

-
- 07** Tagada ÜPP ja EL-i fondides kindlaksmääratud eelarve põllumajanduse, toidutööstuse ja biomajanduse arendamiseks, innovatsiooni toetamiseks ja kliimamuutustega kohanemiseks.
-
- 08** Tagada EL-i fondides eraldi rahastus toidutööstuse investeeringuteks ja arenguvajadusteks.
-
- 09** Tagada EL-i fondides ja riigiplaanis piisavad vahendid metsandustoetusteks ning looduskaitseliste piirangute kompenseerimiseks maaomanikele.
-
- 10** Suunata agressorriikide naaberriikidele täiendav kõrvamärgistatud EL-i rahastus põllumajanduse ja maaelu toetamiseks.
-
- 11** Põllumajanduse sissetulekulõhe kompenseerimiseks Eestile eraldatavad vahendid (nn agri-prosperity gap) tuleb täies ulatuses suunata põllumajandus- ja toidusektori arendamisse.
-
- 12** Kehtestada ÜPP liikmesriikide kaasrahastamisele ülempiir, et vältida EL-i liikmesriikide vahelist ebavõrdset konkurentsi.
-
- 13** Tagada põllumajanduse ja toidutööstuse EL-i toetuste piisav siseriiklik kaasrahastamine.
-
- 14** Tugevdada Eesti võimekust EL-i fondide ja programmide vahendite tõhusaks kasutamiseks ning vältida olukorda, kus Eestile kättesaadavad vahendid jäävad kasutamata.
-
- 15** Pindalapõhise sissetulekutoetuse rakendamise tingimuste seadmisel peab liikmesriikidel olema rohkem paindlikkust.
-
- 16** Mitte toetada väheneva pindalapõhise toetuse kohustuslikkust, kuna suuremad tootjad tagavad suure osa Eesti toiduga isevarustatusest.
-
- 17** Mitte toetada otsetoetuste ülempiiri seadmist maksimaalselt 100 000 eurot ettevõtja kohta.
-

-
- 18** Tagada kõikide põllumajandustoetuste, sh pindalapõhise sissetulekutoetuse maksmine aktiivsetele põllumajandustootjatele sõltumata nende vanusest.
-
- 19** Vähendada tootmisega mitte seotud otsetoetuste osakaalu ja suunata toetused aktiivsele tootmisele.
-
- 20** Käsitleda sea- ja linnukasvatussektorit mitte tööstussektorina, vaid põllumajandustootmisena ning tagada nende kuulumine ÜPP alla. Kliimamuutustega kohanemine, bioturvalisuse tagamine ja kriisiabi on nendes sektorites sama vajalikud kui teistes põllumajandusharudes.
-
- 21** Kaitsta maaomaniku õigusi ja metsaomanike huve EL-i poliitikate kujundamisel ning mitte anda maakasutusõigusi EL-le, sh looduskaitseliste, looduse taastamise või muude kohustuste võtmisel.
-
- 22** Jätkata riigipoolset toetust osalemiseks EL-i üleses koostöövõrgustikus Copa-Cogega.
-

II. OSA

Majandus ja rahandus

Põllumajandus, toidutöötlemine ja metsandus annavad kokku ligikaudu 9% Eesti SKP-st ning üle 20% Eesti ekspordist. Ettevõtjad vajavad ühtseid reegleid, stabiilset majanduskeskkonda ning etteaimatavat maksupoliitikat.

EPKK ETTEPANEKUD

Maksupoliitika

- 01 Kehtestada põhitoiduainetele madalam käibemaksumäär.
- 02 Vältida toidu täiendavat maksustamist muude maksudega peale käibemaksu ja aktsiisi, sh nt nn suhkrumaksu või pakendimaksu kehtestamist.
- 03 Kehtestada üleriigiline maamaksu ülempiir.
- 04 Viia põllu- ja metsamaa maamaks proportsionaalseks diferentseerides see vastavalt maa kasutusotstarbele ja võttes arvesse maa tootlikkust ühe hektari kohta.
- 05 Säilitada põllumajanduses ja kalanduses kasutatavale diislikütusele soodsaim võimalik aktsiisimäär.
- 06 Säilitada aktsiisivabastus biogaasile.
- 07 Kasutada täielikult EL-i õigusest tulenevaid võimalusi kehtestada väikestele alkoholitootjatele lihtsustatud nõudeid ja vähendatud aktsiisimäärasid, et soodustada kohaliku tooraine väärindamist ja regionaalset ettevõtlust.
- 08 Eesti aiandustootmise konkurentsivõime ja aiandussaadustega isearustatuse suurendamiseks langetada maagaasi aktsiisimäära ettevõtetele, kes kasutavad maagaasi katmikalade kütmiseks.

- 09** Kujundada tööjõumaksud konkurentsivõimelisemaks, kuna Eestis on tööjõu maksukoormus suures osas tööandja kanda, mis suurendab ettevõtja otsest tööjõukulu võrreldes mitme lähiriigiga.

Bürokraatia vähendamine

Põllumajandus-, metsandus- ja toidutööstussektori ettevõtjad tegutsevad üha keerukamas regulatiivses keskkonnas. Aruandlusnõuete, kontrollide ja erinevate menetluste hulk on aastatega kasvanud ning paljud nõuded dubleerivad üksteist. Kui ettevõtjad peavad üha suurema osa oma ajast pühendama halduskoormuse täitmisele, väheneb võimalus keskenduda ettevõtete arendamisele. On oluline jätkata bürokraatia süsteemse vähendamisega ning muuta regulatsioonid ja aruandlus ettevõtjatele selgemaks ja lihtsamaks.

- 10** Tagada, et EL-i baastasemest rangemaid nõudeid kehtestatakse vaid erandjuhtudel ja mõjuanalüüsi alusel.
- 11** Vähendada ettevõtete aruandluskoormust ja andmete korduvalt esitamise vajadust.
- 12** Vähendada järelevalve kontrollide dubleerimist.
- 13** Hinnata seadustes kehtestatud auditite tegemise kohustuste vajadust ja loobuda võimalusel auditeerimise kohustusest. Audiitorite vähesust arvestades tuleks kõik riigipoolsed auditeerimise nõuded üle vaadata.
- 14** Seada väikepakendite jäätmearuande esitamisele miinimumlävi (nt juhul, kui jäätmeid tekib rohkem kui 1000 kg aastas).
- 15** Lihtsustada väikestes kogustes toodetud toidu otsemüüki ning võimaldada paindlikumaid nõudeid kohalikele tootjatele.
- 16** Lihtsustada nõudeid väiketootjatele, kes kasvatavad sööta ainult oma loomadele, loobudes söödakäitleja registreerimise ja kontrolli nõudest.
- 17** Lihtsustada regulatsioone vähendamaks nõudeid, kus riigi sekkumine ei ole vajalik või nõuet ei ole võimalik selgelt täita; sh nõuded, mis piiravad liigselt ettevõtjate tegevus- ja otsustusvabadust.

Biomajandus on strateegiline eksportiv majandusharu

-
- 18** Seada eesmärgiks suurendada põllumajanduse ja toidutööstuse lisandväärtust ning kahekordistada toodangu väärtus põllumajandusmaa hektari kohta, võrreldes aastatega 2023-2025 (tarbijahinnaindeksiga korrigeeritult).
-
- 19** Suurendada põllumajandustoodete, puidu ja muu bioressursi väärimist ning biolagunevate jäätmete ja kõrvalsaaduste ringlussevõttu.
-
- 20** Suunata bioressurssi rohkem töötlevasse tööstusesse ja arendada kõrgema lisandväärtusega biopõhiseid tooteid ja materjale.
-
- 21** Toetada biogaasi ja -metaani tootmise laiendamist ning soodustada digestaadi kasutamist mullaparandajana.
-
- 22** Arendada sõnniku ja digestaadi ning muu kohaliku toorme põhjal erinevate elementidega rikastatud kohalike väetiste tootmist.
-
- 23** Käsitleda loomsete kõrvalsaaduste käitlemisel tekkivat katlatuhka kui toorainet mitte jäädet, et võimaldada selle kasutamist väetiste ja teiste põllumajandussisendite tootmisel.
-
- 24** Töötada välja toimiv põllumajandussaaduste ja toidu ekspordistrateegia.
-
- 25** Suurendada riigi panust uute eksporditurgude avamisse, sh lahendada administratiivsed takistused Eesti põllumajandussaaduste ja toidu eksportimisel kolmandatesse riikidesse (load, sertifikaadid, riikide vahelised kokkulepped jne).
-
- 26** Suurendada turuarendustoetusi ja toetada ettevõtete osalemist välisurgudel ning rahvusvahelistel messidel.
-
- 27** Edendada kohaliku toidu- ja põllumajandussaaduste müügiedenduse tegevusi nii kodu- kui eksporturgudel, luues EIS-i juurde toe EL-i vahendite taotlemiseks.
-

-
- 28 Käsitleda turba- ja maavarade sektorit strateegilise tähtsusega majandusharudena, mis toetavad Eesti isemajandamisvõimet ja eksporti.

Toidutootmise positsioon tarneahelas

Eestis on turujõud sageli koondunud tarneahela tugevamate lülide kätte, mis on viinud riskide ja kulude ebaproportsionaalse jagunemiseni. Seetõttu tuleb tugevdada põllumajandustootjate ja toidutööstuste positsiooni toidutarneahelas.

-
- 29 Tugevdada ebaausate kauplemistavade tõkestamise regulatsiooni, täpsustades keelatud praktikad ning keelates toidukaupade müügi alla tootmise omahinna.
-
- 30 Tagada toidu päritolu selge märgistamine, sh liha päritolu avalikustamine toitlustusasutustes.
-
- 31 Toetada toidu pakendi esikülje märgistuse süsteeme (nt NutriScore) üksnes juhul, kui need on EL-i ülesed ja vabatahtlikud.

Riigihanked ja kohalik toit

-
- 32 Eelistada kodumaist toitu ja toorainet riigihangetes, toetades seeläbi kohalikke tootjaid ja lühikesi tarneahelaid.
-
- 33 Kehtestada Eesti päritoluga toidu osakaalu nõue avalikes hangetes (koolid, haiglad, kaitsevägi) ning tagada, et riigihangete keskkonna- ja kvaliteedinõuded toetavad kohaliku toidu kasutamist ega tõrju hankest välja kodumaiseid tootjaid.
-
- 34 Lihtsustada piirkondlike väikeste tootjate ja töötlejate osalemist riigihangetes.
-

III. OSA

Riigi toimimine ja riigivalitsemine

Põllumajanduse, toidutööstuse, metsanduse ja maakasutuse küsimused vajavad Eestis selget vastutust, tugevat juhtimist ja terviklikku vaadet. On oluline, et riigi juhtimisstruktuur toetaks põllumajandustootmist, toidujulgeolekut, ringbiomajandust ja regionaalarengut ning ei killustaks neid eri valdkondade vahel.

EPKK ETTEPANEKUD

01	Kujundada Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi haldusala ümber, keskendades põllumajanduse, kalanduse, metsanduse, maakasutuse ja toidutootmise valdkondadele ning lisada metsatööstus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi alla.
02	Kehtestada seaduslik kohustus kaasata põllumajanduse, toidutootmise ja metsanduse esindusorganisatsioonid kõikide sektorit oluliselt mõjutavate poliitikate ja õigusaktide väljatöötamisse varajases etapis.
03	Tugevdada MES-i rolli ja pakutavate instrumentide valikut (garantiid, käibekapital, riskijagamine).
-

IV. OSA

Maaelu ja regionaalareng

Põllumajanduse, toidutööstuse ja metsanduse roll maapiirkondade maksutulu, töökohtade, maakasutuse ja teenuste säilitamisel on määrava tähtsusega. Arvestades põllumajanduse ja toidutööstuse mitmekesist struktuuri, tuleb kujundada poliitikameetmed, mis lähtuvad ettevõtete tegelikust rollist majanduses, toidujulgeolekus ja maaelu arengus.

EPKK ETTEPANEKUD

Põllumajanduse ja toidutootmise jätkusuutlikkus

- 01 Kujundada diferentseeritud poliitikameetmete pakett, mis toetab eraldi turule ja mahule orienteeritud põllumajandustootmist (eelkõige piim, teravili, sea- ja linnuliha), piiratud maaressursiga väiksemate ettevõtete tulukuse kasvu ning vajaduspõhiselt ka sotsiaalse iseloomuga meetmeid põllumajanduslike majapidamiste toetamiseks.
- 02 Luua pikaajalised finantsinstrumendid (20–30 aasta perspektiiviga investeeringud) põllumajanduse ja toidutootmise investeeringute toetamiseks.
- 03 Määratlada riiklikult siduv ja ajakohane väärtusliku põllumajandusmaa definitsioon ning kehtestada väärtusliku põllumajandusmaa kaitse õiguslikul tasandil.
- 04 Lubada toidutootmiseks sobiv riigimaa kasutusse põllumajandussektorile, eelistades lahendusi, mis toetavad põlvkondade vahetust ja noori põllumajandustootjaid.
- 05 Tagada riigimaa müügil põllumaa jäämine põllumajandustootjate kasutusse, rakendades eelisostuõigust ja konkurentsivõimelist maamaksupoliitikat.
- 06 Suurendada riigipoolset toetust ühistegevusele ja ühistute investeeringutele, et parandada tootjate turujõudu ja ligipääsu turgudele.
- 07 Lähtuda põhimõttest, et Eesti tingimused soosivad konkurentsivõimelist loomakasvatust, vältida põhjendamatuid tootmispiiranguid ja loomade arvukuse vähenemist.

-
- 08** Eesti tõuaretuse kõrge taseme hoidmiseks ja tõuloomakasvatuse stabiilse arengu kindlustamiseks jätkata ühistegevusel põhineva tõuaretuse toetamist.
-
- 09** Kriminaliseerida loata viibimine kinnisel farmi territooriumil ja selle vahetus läheduses, et ennetada ohtlike loomatudide levikut.
-
- 10** Toetada ja täiendada põllumajandustootjate sissetulekuid stabiliseerivaid riskijuhtimise vahendeid.
-

Metsandus kui riiklikult oluline valdkond

-
- 11** Käsitleda metsandust strateegilise majandusharu ja energiapuulgeoleku ressursina.
-
- 12** Soosida metsaomanike koondumist metsaühistutesse, sest tugevad metsaühistud on teadlike otsuste vundamendiks. Toetada elurikka ja tootliku metsa kasvatamist ning metsaomanike koostööd metsaühistutes.
-
- 13** Looduskaitseliste piirangute kehtestamisel tuleb hinnata nende kumulatiivset sotsiaalmajanduslikku mõju.
-
- 14** Tagada metsanduses õigusselgus ja etteaimatav regulatsioon, mis põhineb seadustel ja määrustel, mitte riigiasutuse (nt Keskkonnaameti) või valitsemisala käskkirjade, juhiste ja praktikatega.
-
- 15** Tagada looduskaitseliste piirangute õiglane ja õigeaegne kompenseerimine maaomanikele.
-

V. OSA

Keskkond ja kliimapoliitika

Põllumajandus ja metsandus on kliima- ja keskkonnapoliitika lahutamatu osa, kuna need on majandussektorid, kus toimub loodusressursside kasutamine, taastumine, süsiniku sidumine ja biomassi tootmine. Samal ajal tuleb poliitika kujundamisel arvestada, et keskkonna- ja kliimaeesmärgede suudavad ellu viia vaid majanduslikult elujõulised ja konkurentsivõimelised ettevõtted. Kõigi uute meetmete ja regulatsioonide mõjuhindangutes peab esmane hindamiskriteerium olema nende mõju toidujulgeolekule.

EPKK ETTEPANEKUD

- 01 Kujundada keskkonnapoliitika viisil, mis toetab ressursitõhusust, tootlikkust ja realistlike eesmärkide saavutamist.
- 02 Kehtestada uusi piiranguid üksnes mõjuanalüüsi alusel ning tagada lahendused põllumajanduse ja toidutootmise potentsiaali säilitamiseks.
- 03 Siduda keskkonnanahoiu meetmed investeeringutega kaasaegsesse tehnoloogiasse ja innovatsiooni, mis toetavad jätkusuutlikku ja kulutõhusat tootmist.
- 04 Maaomanikul peab olema õigus taotleda põhjendamatute looduskaitseliste piirangute lõpetamist.
- 05 Kujundada jahikorraldus selliselt, et vähendada põllumajandusele ja metsandusele tekitatavaid kahjusid ning ennetada loomataude (nt sigade Aafrika katk, linnugriip).
- 06 Lubada saagi kaitsmiseks ja rändlindude kahjude vähendamiseks kevadist heidutusjahti, kuna muud heidutusmeetmed ei ole osutunud piisavalt tõhusaks ega paku toimivat alternatiivi.
- 07 Täiendada kiskjate kahjude hüvitamise metoodikat ning suurendada eelarvet kahjude korvamiseks põllumajandusettevõtetele.

-
- 08** Tagada, et looduskaitsealised ja muud maakasutuspiirangud ei vähenda põhjendamatult tootmisvõimekust, oleksid õiglaselt kompenseeritud ning võimaldaksid vajadusel maa vahetamist samaväärse riigimaa vastu.
-
- 09** Kaotada keskkonna kompleksloa nõue veisekasvatusele (Eesti on kehtestanud EL direktiivist karmimad nõuded).
-
- 10** Tagada võimalikult tõhusate taimekaitsevahendite kättesaadavus turul, kaasajastades riskihindamise kriteeriumeid, et need võtaksid arvesse oluliselt suuremal määral konkurentsivõimet ja majanduslikku mõju.
-
- 11** Mineraalväetiste kasutuse vähendamiseks on oluline edendada orgaaniliste ja teiste kohalike väetiste tootmist ja soodustada nende kasutamist.
-
- 12** Toetada investeeringuid innovaatilistesse ja keskkonnasäästlikumatesse pakendilahendustesse, sealhulgas kergematesse materjalidesse, monomaterjalidesse ja ringlussevõetavatesse lahendustesse.
-
- 13** Korraldada looduskaitset eramaal maaomanikuga kokkuleppel ning eelistada vabatahtlikke ja lepingulisi lahendusi.
-
- 14** Maaomaniku tegevuse tulemusel suurenenud elurikkus ei tohi automaatselt kaasa tuua täiendavaid piiranguid.
-

Veemajandus

- 15** Muuta veeseadust, et anda põllumajandusele paindlik ajaperiood läga laotamiseks ning kohandada puhvertsooni nõuded vastavalt tänapäevastele tehnoloogiatele.
-
- 16** Toetada investeeringuid sõnnikuhoidlatesse ning arendada lahendusi läga ja digestaadi töötlemiseks, et tõhusamalt põhjavett kaitsta ja vähendada mineraalväetiste kasutamise vajadust.
-
- 17** Vähendada kaldakaitse- ja piiranguvööndeid, kui kasutatakse triivi vähendavat tehnoloogiat (nt GPS-juhitavad pritsid ja triivi vähendavad otsakud).
-

-
- 18** Hinnata ümber karstialade piirangud ning lubada põllu sees olevate karstisüvendite ohutuks muutmist (nt plommimine).
-
- 19** Kujundada vee- ja reoveenõuded toidutööstuse eripärasid arvestavalt ning toetada investeeringuid puhastustehnoloogiatesse.
-

VI. OSA

Julgeolek ja riigikaitse

Toidutootmise ja sellega seotud tarneahelate toimepidevus on osa riigi julgeolekust.

Toidujulgeolekut tagab kogu toidutarneahela pidev toimimine. Et olla valmis kriisideks ja hädaolukordadeks, on oluline tuvastada ja kõrvaldada peamised toimetlüngad. Seepärast on oluline tagada kodumaise tootmise võimekus kriisiolukorras ning toidujulgeolek tuleb sõnastada riikliku julgeoleku strateegia ja kriisiplaanide osana.

EPKK ETTEPANEKUD

- 01** Seada eesmärgiks säilitada kriisiolukorras kodumaine tootmisvõimekus ning põhitoiduainete sektorites vähemalt 100% isevarustuse tase.
- 02** Töötada välja terviklik riskijuhtimise raamistik, mis hõlmab konkreetset tegevuskava kriisis ja ka toetavaid ja ennetavaid meetmeid (kindlustus, paindlikud laenud, kriisitoetus, bioohutuse meetmed, ulukite populatsiooni ohjamine jmt).
- 03** Kaardistada kriitilised sisendite mahud (väetised, sööt, energia) ja paiknemisalad ning luua kriisivarude süsteem strateegilistele põllumajandussisenditele ja toidutööstustele (pakendivaru).
- 04** Tagada kriisiolukorras elutähtsa teenuse osutajast toidutootjatele ja toidutööstustele esmajärjekorras ligipääs kriitilistele sisenditele (elekter, gaas, vesi, side).
- 05** Luua toidutootmise toimepidevust toetavad kompensatsiooni- ja leevendusmeetmed, sealhulgas varustuskindluse kulude katmine ning kriitilise tähtsusega töötajate kaitse, sh vajadusel vabastus mobilisatsioonist.

VII. OSA

Energeetika

Energia hind, kättesaadavus ja varustuskindlus mõjutavad otseselt põllumajanduse ja toidutööstuse konkurentsivõimet. Energiapoliitika peab tagama tootjatele taskukohase ja prognoositava energiahinnaga varustuse ning arvestama tööstusliku tarbija vajadustega. Samal ajal tuleb suurendada sektori oma energiatootmise ja energiasalvestuse võimekust.

EPKK ETTEPANEKUD

01	Tagada energiapoliitikas tööstusliku suurtarbija konkurentsivõime.
02	Soodustada biogaasi tootmist põllumajandusettevõtetes.
03	Sõnastada metsandussektori roll riikliku energiapuulgeoleku strateegias ja riiklike kriisiplaanide osana.
04	Lua võimalused energia (elekter, biometaan) suunamiseks ühisvõrku ning lihtsustada taastuvenergia tootmise liitumist võrku.
05	Suurendada elektrienergia salvestusvõimekust.
-

VIII. OSA

Haridus ja teadus

Põllumajanduse, toidutööstuse ja metsanduse haridus tuleb säilitada eraldiseisva ja tugevana nii kutse- kui kõrghariduses. Haridus- ja teaduspoliitika peab toetama noorte ja kõrge kvalifikatsiooniga spetsialistide tulekut sektorisse ning teadmuspõhise, tehnoloogiamahuka tootmise arengut.

EPKK ETTEPANEKUD

Haridus ja kutseõpe

- 01 Suurendada kõrg- ja kutsehariduse rahastust põllumajandus-, toidutootmise ja -töötlemise erialadel.
- 02 Kaasajastada praktikatoetuse süsteemi ettevõtetele.
- 03 Tagada põllumajanduse, toidutootmise ja -töötlemise jaoks strateegiliselt olulistel erialadel kvalifitseeritud järelkasv, väliskeskkonna ja kliimamuutustega kohanemise võime ning järjepidev asjakohane koolitus.
- 04 Luua toimiv nõuandesüsteem.
- 05 Soodustada õpilaste ja üliõpilaste hooajalist töötamist, luues suvevaheajal 2–3 kuuks palgatavatele noortele lihtsustatud maksurežiimi, mis vähendab tööandja maksukoormust ega kahjusta noorte sotsiaalseid garantiisid.
- 06 Toetada õpilasmalevate tegevust põllumajandussektoris.

Rakendusühtsused ja innovatsioon

- 07 Suurendada rakendusühtsuste rahastust.

08 Toetada digipõllumajanduse ja täppistehnoloogiate kasutuselevõttu.

09 Määratleda mõiste probiootikum Eesti seadusandlikul tasandil toiduseaduses.

IX. OSA

Kultuur

Toit on oluline osa rahvuslikust identiteedist ja kultuuripärandist. Eesti põllumajandus, toidutootmine ja -töötlemine hoiavad elus traditsioonilisi maitseid, valmistamisviise ja kohalikke tooraineid, mis on kujundanud meie toidukultuuri läbi põlvkondade.

EPKK ETTEPANEKUD

01	Käsitleda Eesti toitu Eesti kultuuri ühe osana.
02	Toetada Eesti toidu rahvusbrändi arendamist.
03	Siduda suurüritused (nt laulu- ja tantsupidu) teadlikult kohaliku toidu väärtustamisega.
04	Kehtestada Eesti toidu osakaalu nõue riiklikel avalikel üritustel.
-

Eesti Põllumajandus- Kaubanduskoja ettepanekud erakondade programmidesse

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Alevi tn 3-2, 11313 Tallinn • +372 600 9349

info@epkk.ee • epkk.ee